Давно колись, дуже давно, не за пам’яті прадідів наших, за морем за синім жив-царював один цар. Царював він безпечно, могутній, розкішний, здавалось цілком.

"Могутній, славетний! Щасливий наш цар бездоганний!" – співали підданці гуртом.

Сусідні краї уславляли ще дужче, ще більш прикладали од заздрості щастя й скарбів, що мав цар.

Що далі котилась луна про царя, все ширшала, все голосніше гучала і так розрослася, що й очі усім засліпила, і люди вважати взялися царя вже й за бога.

І цар пишноризий з ясного престолу назустріч офірам, палким молитвам, як сонце, блискучий, вставав і являвся народу, і досить було йому з ласкою пальце кивнути – сотні людей переповняться щастям, досить стулити суворії брови – тисячі гинуть без ремства.

За приводом мудрих жерців і народ голосив: "Слава, могутній, великий!"

Натішившись учтою, повний утоми, цар повертав у покої і в самому темному там замикався сам на сам, зривав з голови свою пишну тяжкую корону і, голову вкривши завивалом білим, так спочивав в самоті.

Ніхто не насмів і подумать спочивок царський попсувати. Лиш хлопчик один, що цареві, мов богу, молився з великою щирістю, тихо забрався в палати, закутавсь в одвірню завісу і так, нікому не взнаки, за царем у покій таємний пробрався.

І в темряві чув він, як цар роздягався, він чув, як зітхав, потягався потомленим тілом, як брязнув сердито корону і впав на розкішнеє ліжко.

І в темряві тихій вчулися хлопцеві лемент, і скарги, і ревний, розпачливий плач.

Дитя, скам’яніле од дива, як плаче щасливий, могутній, кого божеством називають, не втерпіло далі: на вибух нового ридання руки воно простигло і кинулось просто назустріч щасливцю нещасному сльози утерти.

З криком ускочив наляканий цар, хлопця вхопивши, без пам’яті вибіг у другу кімнату, забувши і зброю і одіж.

З дивом побачив той хлопчик причину ридання царського: між кучерів пишних предовгі ослячії вуха угору здіймались! Даремне їх кучері крили, даремне гнітила корона: все вище та вище зростали угору огидливі вуха, страшенна кара богів.

І цар затрусився од гніву, і цар ухопився за зброю і хоче убити зухвальця.

І що ж се спинило караючу руку?

– Бідненький, бідний ти, царю! Як тобі тяжко з такими бридкими вушима! Хто тебе, царю, пожалує в світі, хто царювати поможе?

Жалість, не страх за життя своє хлопця навчили, як смерть одігнати.

Став з того часу хлопець царським улюбленцем, лиш мусив німим з того часу зробитись: цар йому втяв язика.

Видужав хлопець, виріс великий, і міцно держить він царську таємницю і тішить царя, розважає в години самотнього суму і рає порадами в справах.

Скоро осяг усього: і багатства, і сили, і честі німий улюбленець царський, одного лиш не міг він зазнати: відради розділяних дум, увільнення од гніту тії таємниці.

Роки за роками спливають, і муляє душу щочасу шкульніше царська таємниця: і страшно за себе, і шкода царя, а несила вже більше терпіти.

Іде він в далеку нетрю-пустелю і, землю розривши, німий, без’язикий, самими вустами й зубами промовив страшну таємницю: "В царя під короною вуха ослячі". І зараз же з жахом закопує ямку і камнем завалює зверху. І, так вдовольнившись, вернувся на службу царськую.

Дивна якась поголоска пішла між народом, сміх якийсь став панувати на учтах зневір’я. Нишком жерці шепотіли, й звершники нишком губили отих, хто пускав поголоски. А сум та зневір’я зростало.

І, бачачи сум той, завзявся його розігнати веселими святами цар найщаснішого краю.

Поїздом пишним зібрався у поле: полюють не день і не два, і не тиждень, не місяць і ось прибувають в далеку нетрю. Гола сувора пустеля, між гір крем’яних розляглася долинка, в долинці лежить білий камінь, з-під його хибка билинка чуть має в повітрі.

Мисливці зогнали червону лисицю, нема де сховатись, і кинулась просто за камінь, і зразу вона остовпіла, і хитра пика звіряча осміхом сяє глумливим.

Кинулись миттю собаки: лисиці не рвуть, коло каменя скупчились тісно і виють, і рикають, і скиглять, хвостами кивають, і гавкають голосно разом.

Поїзд царський поспішає, мисливці дудять на собаки – собаки не йдуть. Поспішають до каменя люди, в обличчях заграла цікавість, і подив, і страх, а далі – регіт невпинний обняв всю долину.

Цар посилає вже дуків народ розігнати і все розпізнати. І дуки спинились, зглянувшись, наче прикуті, зостались на місці.

Розгніваний цар поспішає, і в тиші, що встала од жаху між людом, чує, як вітер билину гойдає, билина по вітрові має і нищечком шепче: "В царя під короною вуха ослячі!"

Цар поблід з переляку, спалахнув од гніву, і меч заходився гуляти по всіх головах, що глузливо ще за хвилинку сміялись.

По нетрі кривавії ріки побігли, і поїзд царський коротенький з самих лиш панів та жерців найщиріших вернувся з царем у столицю.

Найперше вхопили німого, на локшину всього скришили, спалили на попіл, на річку його однесли та й пустили.

Пропав небезпечний злочинець, і цар вдовольнився, з жерцями й панами замкнувся і радять про важнії справи, як царство своє захистити.

Високо голови звівши, порадники мудрі згоду та мир забезпечують знову цареві, та вже даремне! Там, де попадали каплі криваві – червоні маки процвіли і розмовляють з вітрами, а там, де розвіялась сажа з димом, настрій небезпечний, немовби зараза, полинув по цілому царстві, де ж попіл упав – з-під води виростає комиш полохливий, і тільки наблизиться хто, зараз шепче: "Цсс! цсс! У царя, у Мідаса, ослячії вуха! Цсс! цсс!."

Давно вже загинув і цар, і царські пригоди, немає вже й сліду царства, а й досі чутки полохливі бентежать безмовну пустелю.